

סוטה יב-ב

עניין: מי שעתיד לומר שירה, מי שעתיד לקבל תורה

בן יהוידע

שם. מי שעתיד לומר שירה ציוס זה ילקה ציוס זה. קשה אם עתיד לומר שירה או לקבל תורה, א"כ לא ילקה, ואם ילקה לא יאמר שירה, ולא יקבל תורה. וי"ל דאפשר שילקה ויטבע, ואח"כ יבא מלאך ויוליאו מן המים, אי נמי יטבע לגמרי, ותחזור נשמתו בנותן אחר, ויקבל תורה ויאמר שירה, והם רולים שיגלל גוף זה, וגם לא יטבע כלל:

שם משמואל שמות תרע"ב

פני דוד לחיד"א פרשת בשלח

במים, ובודאי שהחכמים היו ושמץ דבר חכמה הי' נמצא בם, כי המים הם הפכים לו. והטעם יש לומר בפשיטות, כי המים הם חומרים כמ"ש המהר"ל, וצורת משה הוא נבדל מחומר ושמנו משה כי מן המים משיתהו, אלא שלגודל מעלת משה לא הי' בכח המים להטביעו, ואלמלי אדם אחר שהי' המים לו להיפוך לגמרי הי' נטבע במים ולא היתה מועילה התיבה. אבל איצטגניני פרעה לא ראו יפה, שהם היו סבורים שמחמת שהמים הפכים לו יטבע במים, וראו ראוי אחת ולא ראו שתי ראיות שלגודל מעלתו אינם פועלים בו מאומה, ונהפך הדבר למי מריבה שהמים היו מים נסיים והי' להם כח גדול ועל ידיהם הי' אפשר שיגזור גזירה על משה, אבל מי היאור אין להם שום מציאות במדריגת משה, וכעין שנאמר לעתיד כי תעבור במים אתך אני ונהרות לא ישטפוך כנ"ל:

ועפ"י הדברים האלו יש לפרש דברי המד"ר הנ"ל. דהנה שירה היא דביקות מלמטה למעלה וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר. ותורה היא מלמעלה למטה, כמ"ש (שמות י"ט) וירד ה' על הר סיני, כי התורה היא מעולם העליון למעלה למעלה וירדה ונתלבשה למטה בעניני זה העולם, וע"כ לנתינת התורה ירדה שכינה למטה ולא הגבהו ישראל למעלה. ובאמת צורת האיש משה היתה בשניהם להרכיב שמים לארץ ולהגביה הארץ לשמים, וע"כ בשירה הגביה הארץ לשמים ובתורה שקיבל הרכיב שמים לארץ. והנה מה שלא נטבע [ועיין במד"ר פ"ט סי' י' וביפ"ת שם] ונלקה במים כשהישלך היאור אף כי המים הם היפוך לו, כמ"ש איצטגניני פרעה שראו אשר מושיען של ישראל ילקה

ושמעתי משם הרב פרי חדש זלה"ה שהיה מפרש פ' עזי וזמרת וכו' במ"ש פ"ק דסוטה דף י"ב אמר ר' חנינא בר פפא אותו היום שהושלך משה רבינו ע"ה ליאור כ"א בניסן היה אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע מי שעתיד לומר לפניך שירה על הים ביום זה ילקה ביום זה ר' אחא בר' חנינא אמר יום הששי בסיון היה אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע מי שעתיד לקבל תורה בה"ס ביום זה ילקה ביום זה. ולכל הדברות בין אם היה כ"א בניסן או יום הששי בסיון הני תרי מילי שירת הים ומתן תורה היו למגן למשה רבינו דאם מה שהוטל בים היה כ"א בניסן עיקר ההצלה השירה שיאמר ביום הזה ונטפל זכות תורה שיקבל ואם היה יום הששי בסיון עיקר ההצלה משים קבלת התורה בו ביום ונלוה זכות השירה אלא דכל אחד נקט מה שהיה עיקר לדעתו. והיינו דקאמר משה רבינו עזי שהיא התורה כמשו"ל אין עז אלא תורה וזמרת יה שהיא השירה שתים זו היו לחומה ויהי לי לישועה שניצולתי מן היאור עכ"ד.

ואך מאין נתעלו המים שלא היו יכולין לפעול פעולה נגד משה, בזה פליגי. מר סבר שזה הי' מחמת מהות משה שהגביה את הארץ לשמים ע"י השירה, וכשהושלך משה ליאור הי' הדבר כעין הענין שירד גבריאל לתוך כבשן האש כנ"ל, שבאשר הוא ע"ה הגביה את הארץ לשמים והוא בתוך המים נתעלו המים ושוב לא הי' ביכולתם לפעול נגד משה ונגד כבוד השי"ת. ומר אמר כי מצד מעלת משה שהרכיב השמים לארץ, ובבואו במים הרי בא בהם כח עליון הוא כח התורה שממנה כל נברא כאמרם ז"ל (ב"ר פ' א') הביט בתורה וברא את העולם ובשביל זה נתעלו המים כנ"ל: